

Perusterveydenhuollon tutkimustietoinfrastruktuuri PRIMA (Primary Health Care Research Infrastructure and Mapping Architecture)

FIRI 2026 — Yhteiskäyttöiset tutkimusinfrastruktuurit | Hakuaika 25.3.–29.4.2026

Koordinoiva organisaatio: VAKE | Infrastruktuurijohtaja: Minna Elomaa-Krapu | Apulaisjohtaja: Frida Gyllenberg

Miksi tämä infrastruktuuri tarvitaan

Suurin osa potilaista hoidetaan perusterveydenhuollossa, mutta Suomen tutkimusinfrastruktuuri on rakennettu lähes yksinomaan erikoissairaanhoidon tarpeisiin. AvoHilmo-rekisteri kattaa avohoitokäynnit mutta on suunniteltu tilastointiin — ei tutkimukseen. Se ei sisällä lääkehistoriaa, laboratoriotuloksia eikä pitkästä kliinistä tietoa. Tutkimuskysymyksiä diabetespotilaiden hoitopolusta, nuorten mielenterveydestä tai päivystyskäyntejä edeltävistä PTH-kontakteista ei voi tällä hetkellä tutkia väestötasolla Suomessa — ei siksi että tieto puuttuu, vaan siksi että infrastruktuuri puuttuu.

Mitä hanke rakentaa

Hanke rakentaa kansainväliseen OMOP Common Data Model -standardiin perustuvan tutkimusinfrastruktuurin suomalaiselle perusterveydenhuololle. Kolmen vuoden hanke tuottaa:

- Avoimen PTH-tietomallispesifikaation kansainväliseen standardiin pohjautuen
- Validoidun mappausdokumentaation kolmelle eri potilastietojärjestelmälle: Apotti (VAKE + Helsinki), OMNI360 (Keusote), LifeCare (LUVN + Itä-Uusimaa)
- Aineistokatalogit kaikille konsortioalueille — täyttää toisilain lakisääteisen velvoitteen
- Implementaatio suunnitelman ja adoption-oppaan muille Suomen hyvinvointialueille — infrastruktuuri ei jää irralliseksi

Hankkeen rakenne

WP	Sisältö	Vastuhenkilö
WP0	Johtaminen & viestintä — konsortion koordinaatio, SA-raportointi, ohjausryhmä; implementaatio suunnitelma ja hyödynnettävyyden varmistaminen (käyttönoton tuki hyvinvointialueille)	Minna Elomaa-Krapu (VAKE)
WP1	PTH-tietomallispesifikaatio PRIMA — kansainvälinen kartoitus ja benchmarkkaus OMOP PHC -toteutuksista, muuttujamäärittely	Kimi Korvanen (VAKE)
WP2	Potilastietojärjestelmien mappaus ja ristivalidointi — WP2A Apotti · WP2B OMNI360 · WP2C LifeCare · WP2D Ristivalidointi	Frida Gyllenberg (VAKE)
WP3	Rekisteritutkijan palvelut — aineistokatalogien julkaisu, tutkimuspääsy, end user -paneelit, ei-akateeminen analytiikkapalvelu, EHDS-valmius	Anna-Maija Talvitie (VAKE)

Konsortio ja yhteistyökumppanit

Organisaatio	Rooli	Järjestelmä	Vastuhenkilö
VAKE	Koordinaattori	Apotti	Minna Elomaa-Krapu / Frida Gyllenberg
Keusote	Partneri	OMNI360	Pirjo Laitinen-Parkkonen / Saku Salonen
LUVN	Partneri (vahvistus kesken)	LifeCare	Silja Kosola
Itä-Uusimaa	Partneri (neuvottelussa)	LifeCare	Mervi Makkonen

Organisaatio	Rooli	Järjestelmä	Vastuhenkilö
Helsinki	Partneri (neuvottelussa)	Apotti	Minttu Markkanen
Päijät Hämeen hva	Collaborator	—	Marjo Soini
Etelä-Karjalan hva	Collaborator	—	Paula Soukkio
Kymenlaakson hva	Collaborator		Ville Varmavuo

Aikataulu (rahoituskausi 1.1.2027–31.12.2029)

2027 H1	WP0 käynnistyy; WP1 kansainvälinen kartoitus ja benchmarkkaus olemassa olevista OMOP PHC -toteutuksista (Australia, Ranska, UK) ml. vierailut; implementaatio suunnitelma laaditaan
2027 H2	WP1 spesifikaatio valmis ja julkaistu avoimesti; WP2 mappaus työ alkaa kaikissa järjestelmissä; WP3 ensimmäinen end user -paneeli
2028 H1	WP2 mappausdokumentaatio valmis; proof-of-concept -datapöytä alkaa rajatulla väestöllä; WP3 FAIR-katalogit julkaistu; tutkimuspääsy palvelu operatiivinen
2028 H2	WP2 datapöytä valmis; WP2D ristivalidointi alkaa; WP3 toinen end user -paneeli; avoin tutkimuspääsy käynnistyy; ensimmäiset ulkoiset tutkijat
2029	WP2D ristivalidointi valmis; infrastruktuuri vakiintuneessa käytössä; spesifikaatio ja mappausdokumentaatio julkaistu CC-BY; adoption-opas muille hyvinvointialueille; handover ylläpitomoodiin

Haettu rahoitus ja omarahoitusosa

VAKE toimii hankkeen koordinaattorina, ja suurin osa haettavasta budjetista kohdistetaan VAKEn. Konsortiohakemuksen minimisumma on 600 000 euroa, mutta ylärajaa ei ole asetettu. Kokonaisuudessaan rahoitusta on jaossa 70 miljoonaa euroa, mikä mahdollistaa laajamittaisen hankkeen toteutuksen ja useiden toimijoiden osallistumisen.

VAKEn kohdistuva haettu budjetti on yhteensä 1,5 miljoonaa euroa. Tämä rahoitus mahdollistaa erityisosaamisen hankinnan: data-analyttikon palkkaamisen 1,5 vuodeksi ja data-tieteilijän palkkaamisen 3 vuodeksi. Lisäksi budjetti kattaa yhden kokopäiväisen infrastruktuuripalveluiden kehittäjän kolmen vuoden ajaksi sekä työpaketin johtajan 50-prosenttisen työpanoksen yhteensä 1,5 vuotta. Budjetista varataan myös osuus kapasiteettikustannuksiin, ohjelmistohankintoihin ja mahdollisiin odottamattomiin menoihin. Benchmarkausmatkojen kulut sisältyvät myös haettuun rahoitukseen.

VAKELLE jää omarahoitusosuutta 655 000 euroa. Tämä summa kattaa jo nykyiset tutkimusinfrastruktuurin ylläpitämisen kulut, kuten TKKI-yksikön ja tietohallinnon palkat sekä tietoaaltaan ylläpidon. Uusia kuluja ei siten synny VAKELLE. Pitkällä aikavälillä on huomioitava, että uuden tutkimusinfrastruktuurin ylläpito ja monitorointi, datan laadun varmistaminen sekä muutokset ja kehitystyöt vaatisivat arviolta noin 60 % henkilötyövuodesta vuosittain. Tämä kustannus ei ylitä suunniteltua noin 7 % kasvunopeutta, joka on arvioitu lisääntyvien tarpeiden pohjalta.